

Kačić to ne misle. Njihov argument protiv stavljanja teme novog ustava na politički dnevni red uvredljivo je jednostavan i pogrešan: građani i političari nisu zainteresovani za tu temu. Taj argument može biti validan samo unutar određenog svetonazora koji Kačić pogrešno definiše kao pragmatizam oslobođen od ideoloških percepcija. Prvo, kako njih dvojica znaju da građani nisu zainteresovani za temu novog ustava? Da su pogledali istraživanja javnog mnjenja, iznenadili bi se procentom građana Srbije koji smatraju da treba menjati postojeći Ustav. No, sve i da nije tako, zašto bismo mišljenje većine prihvatili kao merodavno kada je reč o normativnim pitanjima? Lako možemo zamisliti većinu koja odlučuje da su, recimo, Jevreji, ljudi drugog reda. Na šta bi nas u toj situaciji obavezivao Kačićev pragmatizam? S tim u vezi, kada Milutinović na neki, meni neshvatljiv, način poveže priče o masovnim zločinima sa marširanjem zagovornika neoliberalnih ideologija, mogu samo da pitam kako je on tu vezu uspostavio. Mogu zamisliti neoliberala koji osuđuje zločine, kao što mogu zamisliti i liberala i socijalistu koji zagovaraju zločine. Govor o zločinima, i govor o neoliberalnim politikama tržišta moraju se u konceptualnoj ravni držati razdvojenima. No, kada se spustimo na nivo konkretnih događaja, onda se zaista postavlja pitanje nisu li upravo neoliberalni svetonazori, skriveni pod krinkom nacionalizma (šmitovske prazne priče o teritorijama, prijateljima i neprijateljima) bili jedan od pokretača ratova na prostoru Jugoslavije.

S tim ću i završiti. Nemam nikakav problem da priznam da neko može da se promeni. Nemam nikakav problem da jednog dana prihvatim da događaje iz devedesetih možemo ostaviti po strani. Ali, da bi se to dogodilo, nešto suštinski mora da se izmeni. Mora se izmeniti normativni okvir u kome živimo, to jest – ustav. Postoji jasan kontinuitet koji je učinio da masovni zločini budu mogući, i koji je potom pružao osnovu da se oni opravdaju. Mi taj kontinuitet kao društvo nismo prekinuli. Naprotiv, taj kontinuitet je, uprkos drugačijim očekivanjima, u protekloj deceniji institucionalizovan, naposljetku i ustavom iz 2006. To jednostavno znači da i dalje živimo u državi koja ponovo može počiniti zločin nad svakim ko se na bilo koji način obeleži kao drugi. Drugi pri tom ne mora biti samo etnički drugi. On može biti i klasno i rodno obeležen. Kao što može biti izdvojen i prema seksualnoj opredeljenosti. Priče o Kosovu, EU i korupciji taj kontinuitet ostavljaju netaknutim. Ni ministarstvo kulture, ni ministarstvo prosvete, ni ministarstvo pravde ne čine ništa što bi moglo da makar naruši taj kontinuitet. Da bi Kačiću i Milutinoviću ovo što govorim bilo jasno, ponoviću im još jednom: ne smeta mi, dakle, prošlost Dačića i Vučića, oni lično me uopšte ne zanimaju, smeta mi to što i njima, kao i njihovim prethodnicima, ne smeta prošlost u kojoj su se u ime „srpstva“ činili masovni zločini i uspostavljale čvrste veze između države i kriminala. Dačić i Vučić brane sistem koji je to omogućio i koji ni danas nije u stanju da pruži garancije da se nešto slično neće ponovo dogoditi. Prigrlivši taj naopaki sistem, oni se danas međusobno bore samo za punu kontrolu nad polugama prerogativne države. Zato im, iako se ubiše od mahanja simbolima Kosova, EU i borbe protiv korupcije, ne verujem.

Sveti Ustav.

U emisiji Utisak nedelje predstavnik Srpskog narodnog pokreta „Naši“, Ivan Ivanović, u prisustvu Ministra pravde Nikole Selakovića, potvrdio je svoje ranije izneto mišljenje, da svako ko kaže da je Kosovo nezavisno treba „da ostane ne samo bez jezika nego i bez glave“. Svestan šoka koji je ova izjava proizvela u studiju B92, pokušao je da ovu izjavu upristoji, pa je, obraćajući se Sonji Biserko, predsednici Helsinškog odbora za ljudska prava, izgovorio sledeću glupost: „Vi tvrdite da je Kosovo nezavisno, vi time kršite Ustav Republike Srbije, i za to protivustavno delovanje ćete biti procesuirani.“